

ע"פ 7847/19 - היועץ המשפטי לממשלה נגד ולרי מיכאלוב

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 7847/19

לפני:
כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט ד' מינץ
כבוד השופט י' אלרון

המערער: היועץ המשפטי לממשלה

נ ג ד

המשיב: ולרי מיכאלוב

ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי ירושלים (כב'
השופטת ח' מ' לומפ) מיום 31.10.2019 בתה"ג
32334-04-19

תאריך הישיבה: כ"ב בשבט התש"ף (17.2.2020)

בשם המערער: עו"ד ינאי גורני; עו"ד יובל קפלינסקי

בשם המשיב: עו"ד מיכאל כרמל

פסק-דין

השופט ד' מינץ:

לפנינו ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (השופטת ח' מ' לומפ) בתה"ג 32334-04-19 מיום

31.10.2019, בגדרה נדחתה עתירת המערער, היועץ המשפטי לממשלה, להכרזתו של המשיב בר הסגרה לפי סעיף 9 לחוק ההסגרה, התשי"ד-1954 (להלן: חוק ההסגרה), לרפובליקה הצ'כית (להלן: צ'כיה) לשם ריצוי עונש מאסר של 12 שנים בניכוי ימי מעצרו.

הרקע להליך והחלטת בית המשפט המחוזי

1. המשיב הורשע בבית המשפט העירוני בפראג ביום 27.5.2005 בעבירות של ייצור והחזקה של חומרים נרקוטיים, פסיכותרופיים ורעלים ללא אישור; התחמשות בלתי מורשית; זיוף ושינוי מסמך ציבורי, אשר בוצעו בסמוך ליום 23.5.2001. על פי פסק דינו של בית המשפט בפראג שהרשיעו, המשיב תכנן יחד עם שותפים תוכנית להעברת סם מסוכן מצ'כיה לקנדה, סיפק את התשתית הכספית למימון התוכנית, יצר קשר עם מעורבים נוספים וגם השתמש בדרכון ישראלי מזויף לצורך ביצוע התוכנית. כמו כן, נמצאו בדירת מגוריו אקדח, משתיק קול ותחמושת בהם החזיק ללא רישיון. המשיב נידון למאסר של 12 שנים, ובניכוי ימי מעצרו נותרו לו כתשע וחצי שנות מאסר לריצוי בפועל.

2. הן המשיב והן התביעה הכללית בצ'כיה ערערו על פסק הדין שניתן בעניינו של המשיב לבית המשפט הגבוה בפראג. עם זאת, המשיב לא התייצב לדיון שנקבע לשמיעת הערעורים, ולימים הסתבר שבמועד בלתי ידוע במהלך שנת 2007 שב לישראל. הערעורים נשמעו בהעדרו, ולבסוף נותרו הרשעתו ותקופת עונש המאסר שנקבע, על כן. המשיב זומן להתייצב למאסרו ביום 4.1.2008, אך לא עשה כן. ביום 15.6.2010 הוצא בצ'כיה צו מעצר נגד המשיב, ובחלוף שנתיים נוספות, ביום 15.10.2012, הגישה ממשלת צ'כיה לישראל בקשה להסגיר לידיה את המשיב כדי שירצה את עונש המאסר שהושת עליו כאמור בצ'כיה.

3. בחלוף כשש וחצי שנים מיום הגשת הבקשה להסגרת המשיב על ידי ממשלת צ'כיה, ביום 15.4.2019, הוגשה העתירה לבית המשפט המחוזי בירושלים להסגרת המשיב. עיקר הדיון בעתירה נסוב על טענת המשיב כי מתקיים בעניינו הסייג להסגרה הקבוע בסעיף 1א(א) לחוק ההסגרה, שעניינו תושבות המועמד להסגרה בעת ביצוע העבירה. אין מחלוקת כי רישומי ביקורת הגבולות הנוגעים למשיב העלו כי הוא נכנס לישראל ביום 16.2.1997 ולא יצא ממנה עד יום 21.5.2007, אך לא ניתן להסתמך על הרישומים נוכח העובדה שהמשיב נכנס לישראל ויצא ממנה במשך אותה תקופה תוך שימוש בדרכונים מזויפים. על כן המערער טען כי המשיב לא היה תושב ישראל בעת ביצוע העבירות וכי מרכז חייו היה באותה העת בעיר פראג שבצ'כיה. כך עולה מפסק הדין המרשיע שניתן בעניינו, מעדותו שלו ומעדויות גורמים נוספים במהלך המשפט שהתנהל בצ'כיה ואף מחומר מודיעיני שהצטבר בישראל בעניינו. עוד טען המערער כי השימוש בדרכונים מזויפים מהווה נזק ראייתי שהמשיב גרם לו במו ידיו. מנגד, המשיב טען בעיקר שהמערער לא עמד בנטל המוטל על כתפיו להוכיח שהוא חדל בעת ביצוע העבירות להיות תושב ישראל, מבלי שהוצגה כל ראיה לכך ששהה בצ'כיה. במסגרת זו, אין בכך שהשתמש בדרכונים מזויפים כדי לנתק את זיקת התושבות שלו לישראל בה התגורר וחי במשך 25 שנים. עוד טען המשיב כי השיהוי הרב בהגשת העתירה, פגע ביכולתו להוכיח את טענותיו.

4. לאחר שהתקיים דיון בבקשה במסגרתו נשמעו עדויות מטעם המשיב, קבע בית המשפט המחוזי ביום 31.10.2019 כי המערער לא הרים את הנטל המוטל עליו להוכיח כי המשיב אכן לא היה תושב ישראל בעת הרלוונטית. עוד נקבע כי גם אם היה ניתן לומר כי המערער עמד בנטל המוטל על שכמו, המשיב מבחינתו עמד בנטל להוכיח כי אכן היה תושב ישראל גם בעת ביצוע העבירות. בית המשפט הבהיר כי אין די בראיות המצביעות על כך שהמשיב התגורר בצ'כיה ועבד בה במהלך תקופה מסוימת בשנת 2001, כדי ללמד כי העתיק את מרכז חייו מישראל לצ'כיה. זאת לאור יתר הנתונים המצביעים על זיקתו העמוקה של המשיב לישראל. ביניהם העובדה שהתגורר בישראל משנת 1980; כל

בני משפחתו מתגוררים בישראל; בבעלותו נכס מקרקעין הרשום על שמו בישראל בגינו גם שולמו חשבונות אחזקה שוטפים בתקופת ביצוע העבירות. לכך גם הצטרפו עדויות מטעם קרובי המשיב המצביעות על תמונה דומה.

5. בית המשפט המחוזי ציין בהחלטתו, כי לא נעלם מעיניו הקושי ליתן אמון בגרסת המשיב, שעה שזה הודה בפה מלא כי שיקר על דוכן העדים במהלך משפטו בצ'כיה ונמנע מלהביא עדים מהותיים להוכחת טענותיו וכן נוכח סתירות שנתגלו בין גרסתו לגרסאות העדים שהעידו מטעמו. עם זאת, נוכח השיהוי הרב בהגשת העתירה, אשר יצר קושי משמעותי באיתור ראיות אובייקטיביות, וכן נוכח העובדה שחלוף הזמן עשוי לשמש הסבר לפערים שנתגלו בין גרסאות העדים מטעמו של המשיב, ניתן בסופו של יום אמון בדברי המשיב והעדים מטעמו כי מרכז חייו היה בישראל בתקופה הרלוונטית, המצטרפים ליתר הראיות בעניינו כאמור.

על כן, בשים לב לכל האמור, דחה בית המשפט את העתירה להכריזו בר-הסגרה, והורה למשיב לרצות את עונש המאסר שהוטל עליו בישראל, וזאת לפי האפשרות החלופית שהעלתה ממשלת צ'כיה בבקשת ההסגרה.

מכאן לערעור שלפנינו.

טענות הצדדים

6. בערעור נטען כי טעה בית המשפט המחוזי בקביעתו כי המערער לא עמד אפילו בנטל הראשוני המוטל על שכמו, שעה שנקבע זה מכבר כי נטל ראשוני זה מתייחס לראיות שמשקלן זעום, ודי בעמידה בנטל ראשוני שאינו גבוה על מנת שיעבור הנטל לכתפי המשיב. לטענת המערער, די בנתונים הרבים שהובאו לפני בית המשפט המחוזי כדי ללמד כי המשיב היה בעת הרלוונטית תושב צ'כיה, לכל הפחות החל משנת 1999. זאת בין היתר בהתחשב בעדות המשיב, בת זוגו וגורמים נוספים במסגרת המשפט בו הורשע, בקביעות שניתנו במסגרת פסק הדין המרשיע בצ'כיה, ובתמצית מידע מודיעיני ממנה עולה גם כן כי המשיב שהה בשנים 1999-2000 בצ'כיה.

7. עוד נטען כי שגה בית המשפט המחוזי גם בקביעה כי אף אם היה מועבר הנטל למשיב, הרי שיש בראיות שהציג כדי ללמד כי היה בעת ביצוע העבירות תושב ישראל. זאת כאשר קביעות בית המשפט המחוזי כי ניתן ליתן אמון בדברי המשיב מעוררות קושי של ממש, ולא הובאו מסמכים ממשיים לתמוך בטענת המשיב ולא זומנו עדים רלוונטיים משמעותיים. כמו כן, הסתירות שהתגלו בעדויות שהובאו מטעמו הן משמעותיות מכדי שניתן יהיה לתרצן בחלוף הזמן, מה עוד שלמשיב תרומה ניכרת לכך. זאת ועוד, אין כל מקום להצמיח למשיב יתרון על בסיס שקריו, אשר באו לידי ביטוי הן בשימוש שעשה בדרכונים מזויפים והן על ידי התנערותו מעדותו לפני בית המשפט הצ'כי ממנה עולה כי השתקע בפראג. בית המשפט גם שגה בכך שקבע כי אף אם המשיב השתקע בצ'כיה היה זה לתקופה קצרה שאין בה להעיד על ניתוק תושבותו מישראל, שעה שהוא עצמו העיד במהלך משפטו כי החל לעבוד בפראג בשנת 1999 וגם תמציות המידע המודיעיני מלמדות על היעדרות מישראל כבר בשנה זו.

8. לבסוף נטען כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שהחליט על ריצוי עונשו של המשיב בישראל, חלף הסגרתו, אך בשל כך שממשלת צ'כיה הציגה אפשרות זו כפתרון חלופי. שעה שלא התבקשה וממילא לא נבחנה בקשה לפי חוק לנשיאת עונש מאסר במדינת אזרחותו של האסיר, התשנ"ז-1996, לא היה מקום ליטול מהשרים המוסמכים לפי חוק זה את שיקול הדעת להכרעה בעניין.

9. מנגד, המשיב סמך ידיו על החלטת בית המשפט המחוזי בהדגישו את הכלל כי אין זו דרכה של ערכאת הערעור להתערב ולשנות ממצאים עובדתיים וממצאי מהימנות שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית. קל וחומר במקרה זה בו אין בערעור שהוגש כל נימוק משפטי המצדיק התערבות ערכאת הערעור בהחלטה מנומקת המתבססת על ממצאי מהימנות ועובדה אשר ניתנה לאחר שמיעת עדים.

דין והכרעה

10. לצורך קביעה שאדם המועמד להסגרה, לענין סעיף 1א(א) לחוק ההסגרה, הינו תושב ישראל, נדרשת זיקה ממשית של האדם למדינת ישראל, המתבטאת במכלול ההקשרים אשר מתוכם עולה המסקנה כי ישראל היא מרכז חייו (ע"פ 3025/00 הרוש נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(5) 111, 123 (2000) (להלן: ענין הרוש)). המבחן שנקבע הוא "מבחן משולב" המתבסס על שילובם של שני מבחנים, אובייקטיבי וסובייקטיבי: "מי שנתקיימו בו סימנים גלויים לעין הקושרים אותו לישראל (מבחן אובייקטיבי), ובה בעת נמצאה בו גם כוונה לקשור את גורלו עם ישראל, להמשיך ולחיות בה דרך קבע או ללא הגבלת זמן ולהופכה למרכז חייו (מבחן סובייקטיבי)" (ע"פ 2521/03 סירקיס נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(6) 337, 355 (2003)). הכלל הוא כי נטל השכנוע בדבר אי-תושבות של מועמד להסגרה מוטל על היועץ המשפטי לממשלה, המערער בעניינו (ענין הרוש, עמ' 126). רק משעמד היועץ המשפטי לממשלה בנטל זה, עובר נטל הבאת הראיות למועמד להסגרה לסתור את המסקנה הנלמדת מן העובדות שהוכחו (ע"פ 1548/02 בן דוד נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נו(5) 248, 253 (2002)). השאלה אם עמד היועץ המשפטי לממשלה בנטל המוטל עליו, לשכנע בדבר קיומה או היעדרה של זיקת המועמד להסגרה לישראל בעת הרלוונטית, כמו גם השאלה אם - לאחר העברת הנטל - עמד המועמד להסגרה בנטל הרובץ על כתפיו, הן שאלות שהתשובה להן מתבססת כולה על ממצאי עובדה ומהימנות שאין זו דרכה של ערכאת הערעור להתערב בהן (ראו למשל: ע"פ 4333/10 לביא נ' מדינת ישראל, פסקה י"ט (13.2.2011)).

11. בעניינו, בית המשפט המחוזי נתן דעתו למכלול הנתונים הרלוונטיים לענין, ולאחר שנשמעו עדויות מטעם המשיב, ונבחנו כלל המסמכים שהוגשו, נמצא כי לא הורם הנטל על ידי המערער וכי הנתונים על פיהם התגורר המשיב בצ'כיה לתקופה קצרה אין בהם כדי לנתק את זיקתו העמוקה לישראל. בין היתר, ניתן משקל משמעותי לכך שאין חולק כי המשיב התגורר בישראל משנת 1980 (ואין מדובר במי אשר התגורר בארץ אחרת ומבקש לטעון לתושבות בשל שהות קצרה בישראל), הקים משפחה בישראל וכל בני משפחתו מתגוררים בישראל. בית המשפט גם התייחס לנתונים על פיהם עולה כי יתכן שהיה בדעתו של המערער לקבוע את מרכז חייו בצ'כיה, אך הבהיר כי הלכה למעשה נוכח העובדה שלא חלפה תקופה מספקת המלמדת כי העתיק את מרכז חייו לצ'כיה, אין מקום ליתן לכך משקל. לאור האמור, קביעה זו של בית המשפט המחוזי כי המערער לא עמד בנטל המוטל עליו, בעוד המשיב עמד בנטל להוכיח כי היה תושב ישראל (אף אם היה עובר אליו הנטל) אינה מקימה בנסיבות אלו כל עילה להתערבותנו.

12. כאמור, המערער טען עוד כי קביעת בית המשפט המחוזי על פיה ניתן ליתן אמון בדברי המשיב, מעוררת קושי של ממש. אלא שבית המשפט עצמו התייחס לקושי האמור, בהתחשב בין היתר בשקריי של המשיב ובסתירות שנתגלו בין עדותו לבין עדויות העדים שהובאו מטעמו. בית המשפט המחוזי לא התעלם אפוא מהבעייתיות המתגלה בדברי המשיב. יתר על כן, סבור אני כי בצדק גם נקבע כי חלוף הזמן למן המועד שבו הוגשה בקשת ההסגרה מצ'כיה ועד למועד שהוגשה העתירה יוצר אף הוא קושי ניכר בהשגת ראיות אובייקטיביות. קשה גם לקבל את תשובת בא-כוח המערער בדיון שלפנינו, כי ההתמהמהות בהגשת העתירה נעוצה הייתה בסוגיית התשובות אשר נבחנה במשך זמן רב. זאת נוכח השיהוי הדרמטי של שש וחצי שנים המשליך באופן משמעותי על הליך ההסגרה.

13. עוד יש להוסיף כי טענת המערער, המבקש לעטות על ערעורו אצטלה של טענות משפטיות, זאת בטענה כי די ב"הבאת ראיות שמשקלן זעום" לצורך הרמת הנטל ורק מטעם זה יש מקום להתערבות בית משפט זה בקביעת בית המשפט המחוזי, אינה ניתנת להתקבל. בית המשפט המחוזי לא סטה מהכללים שנקבעו בעניין זה. אכן, גם אם יש מקום להקל במידה מסוימת עם הנושא בנטל השכנוע בשלב הראשון (ראו: דנ"פ 8612/00 ברגר נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נה(5) 439, 456 (2001)), הרי שלא ניתן לקבל את טענת המערער כי די לצורך הרמת הנטל בראיות שמשקלן מזערי. אוסיף כי יש גם רגליים לסברה שבמקום שבו מדובר באדם שאין חולק שהיה תושב ישראל עובר לביצוע העבירות על ידו מחוץ לישראל, והשאלה העומדת על הפרק היא שינוי התושבות לארץ זרה, הנטל המוטל על כתפי המערער גדול יותר מזעום.

14. בשולי ערעורו מלין המערער גם על החלטת בית המשפט המחוזי להורות על ריצוי עונשו של המערער בישראל בטענה כי לא היה מקום לבחון את האפשרות להורות על ריצוי העונש בישראל כאופציה חלופית לאפשרות ההסגרה. ברם, שעה שבבקשת ההסגרה הובהר על ידי ממשלת צ'כיה כי בקשתם כוללת אופציה חלופית של ריצוי עונש המאסר בישראל, אינני סבור כי יש מקום להידרש לטענת המערער בעניין זה.

על כן, בשים לב לכל האמור, אם תשמע דעתי, הערעור ידחה.

ש ו פ ט

השופט י' אלרון:

1. אני מסכים לחוות דעתי הממצה של השופט ד' מינץ, אך אוסיף הערות קצרות משלי.

2. כפי שציינתי והבעתי את עמדתי לא אחת, מדינת ישראל אינה מקום מפלט לעבריינים.

המחפשים להימלט מעונשם לא ימצאו בה מסתור, ובהתקיים התנאים הקבועים בחוק ההסגרה, התשי"ד-1954 (להלן: החוק), יוסגרו למדינה שבה קיימות מירב הזיקות לעבירות המיוחסות להם כחלק משיתוף הפעולה בינלאומי ההדדי במאבק בפשיעה (ע"פ 678/19 גרוזדוב נ' היועץ המשפטי לממשלה (27.1.2020); ע"פ 3242/19 היועץ המשפטי לממשלה נ' אלציק (18.8.2019); ע"פ 7835/17 בלומברג נ' היועץ המשפטי לממשלה (7.11.2018); ע"פ 8304/17 למפל נ' היועץ המשפטי לממשלה (8.5.2018)).

אולם, בנסיבות העניין המערער לא עמד בנטל המוטל עליו להוכיח כי התקיימו התנאים הקבועים בחוק לצורך הסגרת המשיב לצ'כיה לריצוי עונשו.

3. כאמור בחוות דעתו של חברי השופט מינץ, על המערער להוכיח כי אין מתקיים בעניינו של המשיב הסייג הקבוע בסעיף 1א לחוק, שלפיו, בין היתר, לא ניתן להסגיר אדם למדינה זרה לריצוי עונשו אם היה אזרח ותושב ישראל בעת ביצוע העבירה (ראו דנ"פ 8612/00 ברגר נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נה(5) 439, 456 (2001) (להלן: עניין ברגר); ע"פ 6384/11 בן חיים נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 3 לחוות דעתו של השופט צ' זילברטל ((5.2.2014)).

אומנם, "די בכמות ראיות מעטה" המלמדת שהמשיב לא היה תושב ישראל בעת ביצוע העבירה כדי להעביר אליו את נטל ההוכחה לכך שאכן היה תושב ישראל בתקופה האמורה (עניין ברגר, שם). אולם, כפי שקבע בית המשפט המחוזי, המערער לא עמד אף בנטל קל זה - ובקביעה זו איני סבור כי עלינו להתערב.

לטעמי, לא די במידע החלקי שהמערער הצביע עליו ובעובדה שהמשיב השתמש בדרכונים זרים המקשים על הוכחת מקום מושבו בעת ביצוע העבירה, כדי להעביר אליו את נטל ההוכחה לקיום תנאי הסייג.

4. על כך יש להוסיף ולציין כי מאז ביצוע העבירות (שנת 2001) חלפו שנים רבות, וזאת בין היתר בשל התנהלותו של המערער, אשר הגיש את העתירה להכריז על המשיב כבר הסגרה רק בחלוף למעלה משש וחצי שנים ממועד הגשת בקשת ההסגרה; וכי אף ממשלת צ'כיה, שביקשה את הסגרתו של המשיב, הסכימה כחלופה לבקשה להסגרתו, כי אם יתעורר קושי להסגירו לידיה בשל תושבותו הישראלית - יישא את עונשו בישראל.

שיקולים אלו תומכים אף הם במסקנה שבנסיבות המקרה הייחודיות, אין להיענות לבקשה להסגרת המשיב - ויש להורות על ריצוי עונשו בישראל.

ש ו פ ט

השופט נ' סולברג:

1. לא בלי התלבטות, החלטתי להצטרף לחוות דעתו של חברי השופט ד' מינץ. משפטו של המשיב, ולרי מיכאלוב, התנהל במשך מספר שנים בצ'כיה. בחלקן נתון היה במעצר מאחורי סורג ובריח. בשלב מסוים, לאחר שהורשע ונגזר דינו, חמק מיכאלוב מצ'כיה ובא לישראל. עובדה זו - הימלטותו מן העונש - הקשתה עלי. וכי עלינו לחזק ידיהם של עוברי עבירה? לסייע בעדם לחמוק מן העונש? ועוד זאת, שמיכאלוב עשה שימוש בדרכון מזויף, האמת אינה נר לרגליו, ובכך הקשה על בירור העניין.

2. חרף האמור, סבורני, כי לא קמה לנו עילה לשנות מהחלטתו של בית המשפט המחוזי, ולסטות מן הכלל הנקוט בדינו שלא להתערב בממצאים שנקבעו בערכאה הדיונית. בית המשפט המחוזי לא התעלם מן השקרים, מן המהמורות ומן הסתירות, ונימק באופן משכנע מדוע ראה ליתן אמון בדברי המשיב ובדברי עדיו, על כך שמרכז חייו - בישראל. יש ליתן משקל של ממש לחלוף הזמן הרב, גם בעטייה של המדינה, בעיקר מאז ביקשה צ'כיה את הסגרתו של מיכאלוב, ועד אשר הוגשה עתירה להכרזתו בר-הסגרה. אסביר. סעיף 1א(א) לחוק ההסגרה, התשי"ד-1954, מורנו: "אדם שעבר

עבירת הסגרה לפי חוק זה ובעת עשיית העבירה הוא אזרח ישראלי ותושב ישראל, לא יוסגר אלא אם כן התקיימו שני אלה: (1) בקשת ההסגרה היא כדי להעמידו לדין במדינה המבקשת; (2) המדינה המבקשת את הסגרתו התחייבה מראש להעבירו בחזרה למדינת ישראל לשם נשיאת עונשו בה, אם הוא יורשע בדין ויוטל עליו עונש מאסר". הנה כי כן, הכלל בכל הנוגע למי שהוא אזרח ותושב ישראל - אי-הסגרה; החריג - הסגרה. אין חולק, כי מיכאלוב אזרח ישראלי, השאלה העומדת לפתחנו מתייחסת אפוא לתושבותו בעת עשיית העבירה. על נימוקו והגיונו של תנאי התושבות, עמד השופט (כתוארו אז) מ' חשין:

"תכלית החוק היא למנוע מעברין סבל יתר שהוא עלול לשאת בו בהידרשו לרצות עונש מאסר הרחק ממשפחתו, מקרוביו ומידידיו, בקרב אנשים שאורחותיהם אינן אורחותיו, שמנהגיהם אינם מנהגיו, שדרכם אינה דרכו, ששפתם אינה שפתו, שמאכליהם אינם מאכליו. כליאתו של אדם בכלא, בידודו של אסיר מן העולם, הטלתו אל סביבה שלא הכיר ולא ידע, עונש קשה הוא לעצמו ומביא הוא סבל רב על האדם. לא יהא זה לא נכון ולא ראוי אם נוסיף סבל על סבל בהטילנו על אסיר לשאת עונש מאסר תוך התמודדות יומיומית, שעה-שעה, התמודדות שאין לה סוף, עם סביבה ועם אנשים שאינם בני-מינו, אנשים זרים לו באורחותיהם, במנהגותיהם ובשפתם. כך יהפוך סבל המאסר לסבל בלתי נסבל, וההתמודדות עם הבלתי נודע להתמודדות קשה-מנשוא" (דנ"פ 8612/00 ברגר נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נה(5) 458, 439 (2001)).

3. על רקע האמור, שומה עלינו לבחון את התקיימותו של תנאי התושבות בענייננו. בערעורה, הראתה המדינה, כי מיכאלוב, החל להאחז בצ'כיה, לתקוע בה יתד. מצא לו שם אישה מבנות המקום, עבד בה למחייתו, שכר דירה, החזיק מכונית, והחל להתרועע עם אנשי המקום. מיכאלוב גם החל לבחון אפשרות לרכוש לו ולבת זוגו, דירת קבע בצ'כיה. דומה, כי מעצרו סתם את הגולל על חלומותיו ועל דבריו, ומשהורשע ונגזר דינו פנה לשוב למדינת ישראל. על סמך האמור, קבע בית המשפט המחוזי, שהראיות שהוצגו לפניו מלמדות, כי מיכאלוב "רק החל לבסס את מרכז חייו [בצ'כיה]" (פסקה 32). היינו - בעת עשיית העבירה - תושבותו של מיכאלוב בצ'כיה טרם התבססה. בעת ההיא, נותרה זיקתו העיקרית למדינת ישראל. בהקשר זה, לא נוכל להתעלם מן הזמן הרב שחלף מאז ששב מיכאלוב לישראל ועד עתה (כ-13 שנים); גם לא משהיו מצדה של המדינה בהגשת העתירה (כ-6 וחצי שנים). תקופה זו, לבטח לא תרמה לביסוס זיקתו של מיכאלוב לצ'כיה. ההיפך הוא הנכון. במהלך אותן שנים, מיכאלוב נטע אוהלו בישראל, שב למשפחתו ולסביבתו הטבעית, עמו גם בת זוגו שבינתיים נעשתה אשתו. בנסיבות אלו, אפשר שחווית המאסר בצ'כיה - תעצים באופן משמעותי את עונשו, תקשה על שיקומו. יפים לעניין זה דבריו של המלומד ש"ז פלר: "מטרות הענישה מסוכלות על-ידי שירוש אדם מסביבתו החברתית, המשפחתית והתרבותית, המעוניינת והמסוגלת לתרום לתיקונו, לשיקומו ולהשתלבותו בחיים תקינים מכל הבחינות ועל-ידי העברתו לשלטון, חברה וסביבה זרים, שיישפט ושיובא שם על עונשו" (ש"ז פלר דיני ההסגרה 122 (התש"ם)). סביבתו המשפחתית של מיכאלוב כאן בישראל, עשויה להועיל לשיקומו, הרבה יותר מאשר סביבה זרה שם בצ'כיה.

4. אוסיף, כי "בקשתה החלופית של ממשלת צ'כיה, לפיה אם לא תתאפשר הסגרה, הרי שמתבקשת אכיפת המאסר בישראל" (סעיף 50 להודעת הערעור), הפיסה במעט את דעתי, באשר לחשש מפני פגיעה ביחסי המדינה עם צ'כיה על רקע דחיית בקשת ההסגרה.

5. לפיכך, החלטתי לצרף את עמדתי לעמדת חברי, ולדחות את ערעור המדינה.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט ד' מינץ.

ניתן היום, ל' בשבט התש"ף (25.2.2020).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט
